

1784 -
317

ЎЗБЕКИСТАН МААРИҒИ ХАЛҚ ҚОМБАСАРИЎҚ
ҚАՏԻԢԻՏԻ ԵՒԼ-ԵՐՄԻՆ ԴՕՎԼԵՒՒ ԿՕՄԻՒԵՒՏԻ

Q. RAMAZAN

◻◻◻ ӨЗБЕК ТИЛИНИН ◻◻◻
БМЛА ҚАБДАЛАРЫ

ӨЗНӨՏР
ТАՏԻԠԵՒՒ—1931 ԵԵԼ

ЎЗБЕКИСТАН МААРИҒ ХАЛҚ ҚОЛИБСАРЛИҚИ
ҚАШДАҚИ ТИЛ-ТЕРМИН ДӨВЛӘТ КӨМИТӘСИ

Q. RAMAZAN

О-А.Д.У.К.

№ 223 3/5

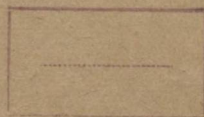
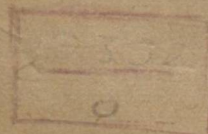
Г.П.Б. Ср.-Ра.

1961

ЎЗБЕК ӘДӘБИИ ТИЛИНИ БМЛА ҚАБДАЛАРБ

Пр-317

№ 7477

Пров. 1939 г.

ЎЗНӘШР

Ташкент—1931 йл.

BIR—IKI SÖZ

Şu vaqtda qadar Ёmla anarxiyasidan qutula almadıq. Bir necə ertəvə til—Ёmla kənfərənsiyələri qaçırıldı. Ular ilmi fəzasda til—Ёmla məsələlərin həl qıla almadı. Şu səvəbli Ёmlamızda anlav bolmaslıq kən arxiya tuqıldı. Hər kim öz istəgənəcə jazdı. Əlbəttə bu kəffiyət bilən Ёmluv həm mymkyn eməs edi. Mənə şu halların nəzərgə alıv Əzbe-istan Jəni Əlifbə Mərkəzii Kəmitəsi jənə til—Ёmla kənfərənsiyəsi qaçırıldı. Kənfərənsiyədə Ёmla, termin (Ыstılah), ədəbii til məsələləri qaraldı. Bir nca əzgərişlər jasaldı. Bu kənfərənsiyə etgən kənfərənsiyələrğə qaradanda ədi və qojıldıqan məsələlərn ilmi rəvişdə həl qıldı. Endi qılınqan qarların turmuşqa aşıruv-qılın qaldı.

Ёmlamız məsələsi bizdə hazır rəsmii syrətdə həl qılınmış desək mynkyn. Əzbekestan Maarıf Xalq Kəmisərligi til—Ёmla kənfərənsiyəsinin qarların vıtynləj tasdıqladı (Əzbekestan Maarıf Xalq Kəmisərliginin 29-ıncı jıl 10-ıncı avqustda bolqan 73-inci nəmirlı kəlləgijə məçlisi). Ədi çumhyrijət mьqjasında bolqan kyndəlik matbuat, nəşrijət işlərimiz, əktəv, ilmi və umumь mьəssəsələrimiz şu qollanma vojunca iş qıyları kerək.

Til—Ёmla kənfərənsiyəsinin qarların kəmintərijə şəklidə işləv sьquv un ortaқ Qajum Ramazanqa tapşırıldıqan edi. Kəmitə əzinin ilmi dьmlar bilən bolqan kən məçlisidə bir qanca kyn tekşiriv sьqıv bir nca tyzətişlər bilən tasdıqladı. Kəmitə bu əsərnı qollanma olaraқ qdım etədir.

T'l. Termin Dəvlət Kəmitəsi.

amarqand
1920

TAVUŞ VƏ HƏRF

1. Tavuş—ma'nalı sözləni təşkil etə turğan en məjdə insurlərdır.

2. Hərf—ma'na təşkil etə turğan tavuşların fərzii əklidir.

3. Ədəbi tilimizdəgi tavuşlar 33 волюб, jazuvьмыз tyvəndəgi hərfilər bilən belgilənədir: 1) Aa, 2) Bb, 3) Cc, 4) Çç, 5) Dd, 6) Ee, 7) Əə, 8) Ff, 9) Gg, 10) Qq, 11) Hh, 12) İi, 13) Jj, 14) Kk, 15) Ll, 16) Mm, 17) Nn, 18) Nn, 19) Oo, 20) Əə, 21) Pp, 22) Qq, 23) Rr, 24) Ss, 25) Şş, 26) Tt, 27) Uu, 28) Vv, 29) Xx, 30) Yy, 31) Zz, 32) Zz, 33) Ъь.

4 — Hərflərimiz vasma vəjazma şəkillərgə egədir (Uların əkilləri 6-ncə vətədicədir.)

5—Əlifbə: Şu hərflərimizin vərəcası birlikdəgi ataşdır.

6—Əlifbəmizin sərəsi həm juqarğdaş (3-paragraf) tərtibdir.

Tavuş tyrkumləri

7. Unli tavuşlar: A—a, Ə—ə, E—e, O—o, Ə—ə, U—u, Y—y, B—b, I—i,

8. Unsiz tavuşlar: B—b, C—c, Ç—ç, D—d, F—f, G—g, Q—q, İ—i, J—j, K—k, L—l, M—m, N—n, N—n, 1) P—p, Q—q, R—r, S—s, Ş—ş, T—t, V—v, X—x, Z—z, Z—z.

9. Çaralı tavuşlar: A, Ə, E, O, Ə, U, Y, B, I, B, Ç, D, J—Q, J, L, M, N, N, R, V, Z, Z.

10. Çaransız tavuşlar: P, F, T, S, Ş, C, K, Q, H, X.

11. Çaransız tavuşların çaralı eşləri:

çaransızlar	p	f	t	s	ş	c	k	x	q	h
çaralı eşləri	b	v	d	z	(z)	ç	g	q	—	—

Esletmə: Taşkənt şəvəsində məxrəcəyə görə „q“ nın eş „x“ dır. Amma sərifi qoşumcalar qoşılarda „q“ tavuş „q“ qa, jəki „q“ „q“ qa əjlənədir.

1) Özbəkədə „N“ sözün başda qollanmajdır. Baş həri ucun şəkil alıq başqa hərflərgə qıləd jyzəsindədir.

BASMA ŞƏKILLƏR

Aa Bb Cc Çç Dd Ee Əə Ff Gg Oğ
Hh İi Jj Kk Ll Mm Nn Nn Oo Ə
Pp Qq Rr Ss Şş Tt Uu Vv Xx Y
Zz Zz bb

JAZMA ŞƏKILLƏR

Aa Bb Cc Çç Dd
Ee Əə Ff Gg Oğ
Hh İi Jj Kk Ll
Mm Nn Nn Oo Ə
Pp Qq Rr Ss Şş
Tt Uu Vv Xx Y
Zz Zz bb

